

Araştırma Makalesi/Research Article

HALVETÎ ŞEYHİ MEHMED NAZMÎ'NİN BİLİNMEYEN BİR ESERİ: DÎVÂN-I İLÂHİYYÂT

An Unknown Work By Khalwati Sheikh Muḥammad Naẓmî: Dîvân-ı İlâhiyyât

Dr. Arş. Gör. Rale Zehra CENGİZ

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı

İzmir/TÜRKİYE

ralezehra.cengiz@ikc.edu.tr

ORCID

Doç. Dr. Mehmet BÜKÜM

İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi

İlahiyat Fakültesi

Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalı

İzmir/TÜRKİYE

mehmet.bukum@ikcu.edu.tr

ORCID

Geliş Tarihi / Received Date: 20.11.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 09.12.2024

Yayın Tarihi / Published Date: 30.04.2025

Atıf/Citation

Cengiz, Rale Zehra – Büküm, Mehmet. "Halvetî Şeyhi Mehmed Nazmî'nin Bilinmeyen Bir Eseri: Dîvân-ı İlâhiyyât". *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]* 11/22 (Bahar 2025), 55-81.

10.28981/hikmet.1588867

Hakem Değerlendirmesi:

İki Dış Hakem / Çift Taraflı Kör Hakem

Çıkar Çatışması:

Yazar çıkar çatışması bildirmemiştir.

Finansal Destek:

Yazar bu çalışma için finansal destek almadığını beyan etmiştir.

Benzerlik Taraması:

Bu makale turnitin programında taranmıştır.

Etik beyan:

Bu çalışmanın hazırlanması sürecinde etik ilkelere uyulmuştur.

Lisans:

CC BY-NC 4.0

Yayımlanan makalelerde Araştırma ve

Yayın Etiğine riayet edilmiş; COPE

(Committee on Publication Ethics)'un

Editör ve Yazarlar için yayımlamış olduğu uluslararası standartlar dikkate alınmıştır.

Yazar Katkı Oranı:

1. Yazar %50, 2. Yazar %50 oranında katkı sunmuştur.

ÖZ

XVII. yüzyıl Osmanlı tasavvuf tarihinin tanınmış simalarından biri olan Mehmed (Muhammed) Nazmî Efendi, Halvetiyye tarikatının önemli mutasavvıflarından, şairlerinden ve dinî musiki bestekârlarındandır. Günümüzde Nazmî Efendi'nin hayatı, eserleri ve düşünce dünyası hakkında pek çok çalışma yapılmıştır. Onun, "Dîvân, Mi'yâr-ı Tarikat-ı İlâhî, Sırr-ı Ma'nevî ve Hediyyetü'l-İhvân" adlı eserleri günümüze ulaşmış ancak "Mev'iza-i Mücâhede" adlı eserinin bir nüshasına henüz ulaşılamamıştır. Bu çalışmada literatürde adı hiç geçmese de Mehmed Nazmî'nin "Dîvân-ı İlâhiyyât" adını verdiğimiz eseri ilk kez tanıtılacaktır. Eserin kendisinden elde edilen tüm verilerle Mehmed Nazmî'ye dair biyografik tüm bilgiler uyumaktadır.

Şair Mehmed Nazmî, eseri iki bölüm şeklinde tertip ettiği için eser kütüphane kayıtlarında sehven iki ayrı eser şeklinde değerlendirilmiş ve bir bölüm, Nazmî-zâde Murtaẓâ Efendi'ye nispet edilmiştir. Dîvândaki ilahiler, hurûf-ı hecâ düzenine göre tertip edilmiştir. Çalışmamızda; Mehmed Nazmî Efendi ve eserleri hakkında bilgi verilmiş, sonrasında Dîvân-ı İlâhiyyât'ın Mehmed Nazmî'ye aidiyeti tartışılmış ve Dîvân-ı İlâhiyyât'la ilgili bilgiler verilmiştir. Makalenin sonunda eserdeki ilahilerin varak numaraları, matla' ve makta' beyitlerinin transkripsiyonlu hâlleri, vezinleri, beyit ve bend sayıları, nazım biçimleri detaylı bir tablo hâlinde sunulmuştur.

Dîvân-ı İlâhiyyât'ın gün yüzüne çıkarılması, Mehmed Nazmî Efendi'nin hayatı ve edebî kişiliğini daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Onun tasavvufî düşüncelerini ve Halvetiyye tarikatındaki konumunu yansıtan bu eser, aynı zamanda şairlik yeteneğini de gözler önüne sermektedir. Özellikle ilahilerin yer aldığı kısım, Nazmî Efendi'nin manevî dünyasına ışık tutacaktır.

Anahtar Kelimeler: Halvetiyye, Şemsiyye, Sivâsiyye, Mehmed Nazmî Efendi, Dîvân-ı İlâhiyyât.

ABSTRACT

Muḥammad Naẓmî Efendi, one of the prominent figures in 17th-century Ottoman Sufism, was a distinguished Sufî master, poet, and composer of religious music in the Khalwati order. Numerous scholarly works have examined Naẓmî Efendi's life, works, and intellectual contributions. While his works *Dîvân*, *Mi'yâr-ı Tarikat-ı İlâhî*, *Sırr-ı Ma'nevî* and *Hediyyetü'l-İhvân* have survived to the present day, his work titled *Mev'iza-i Mücâhede* remains undiscovered. This study introduces for the first time his previously unknown work *Dîvân-ı İlâhiyyât*, which has not been mentioned in existing literature. All biographical information about Muḥammad Naẓmî aligns perfectly with data obtained from this newly discovered work.

Due to its two-part structure, the work was mistakenly cataloged in library records as two separate manuscripts, with one section erroneously attributed to Naẓmîzâde Murtaẓâ Efendi. The religious hymns (ilahis) in this collection are arranged alphabetically. Our study provides detailed information about Muḥammad Naẓmî Efendi and his works, discusses the attribution of *Dîvân-ı İlâhiyyât* to him, and offers an in-depth analysis of the collection. The article concludes with a catalog listing each hymn's folio numbers, transcriptions of the opening and closing verses, metrical patterns, number of couplets and stanzas and poetic forms.

The discovery of *Dîvân-ı İlâhiyyât* enhances our understanding of Muḥammad Naẓmî Efendi's life and literary persona. This work not only reflects his mystical thoughts and his position within the Khalwati order but also demonstrates his poetic mastery. The section containing religious hymns, in particular, offers valuable insights into Naẓmî Efendi's spiritual world. The collection serves as a crucial resource for understanding both his literary achievements and his contributions to Ottoman mystical literature.

Keywords: The Khalwati order, Şemsiyye, Sivâsiyye, Muḥammad Naẓmî Efendi, *Dîvân-ı İlâhiyyât*

Giriş

Bu çalışma, dört bölümden oluşmaktadır. Halvetî şeyhi Mehmed (Muhammed) Nazmî Efendi'nin (ö. 1701) hayatı ve eserleri hakkında daha önce birçok çalışma yapıldığı için (Bektaş, 2009; Aksoy, 2006; Bektaş, 2014; Türer, 2011; Bektaş, 2005; Gündoğdu, 1998) bu makalenin birinci bölümünde onun hayatıyla ilgili kısa ve öz bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde literatürde adı ilk defa geçen *Dîvân-ı İlâhiyyât* adlı eserin Mehmed Nazmî'ye aidiyetine dair bilgiler ele alınmış ve deliller sunulmuştur. Üçüncü bölümde 46 varaktan oluşan *Dîvân-ı İlâhiyyât* nüshasının fiziksel hususiyetleri ve kütüphane katalog bilgileri verilmiştir. Bu bölümde ayrıca bu eserin sehven risale sanılarak iki ayrı eser şeklinde kayıtlara hatalı geçirildiği gerekçeleriyle izah edilmiştir. Dördüncü bölümde ise araştırmacılara *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ın bütüncül bir gözle önizlemesini sunmak için manzume dökümü tablo şeklinde verilmiştir. Bu tabloda manzumelerin matla' ve makta' beyitlerinin transkripsiyonlu metni, vezinleri, şiirlerin varak numaraları, beyit ve bend sayıları ve nazım biçimleri bulunmaktadır. Eserde yer alan manzumeler; tevhid, münâcât, na't ve medhiye gibi çeşitli nazım türleri ile kaleme alınmıştır. Bu hacimli eser, metni ve tahliliyle bir makaleye sığdıramayacağı için tarafımızdan neşre hazırlanmıştır.

1. Mehmed Nazmî Efendi (ö. 1701) ve Eserleri

Mehmed (Muhammed) Nazmî Efendi 1622'de İstanbul'da dünyaya gelmiştir. Aslen Trabzonlu olan babası Rüstemzâde Ramazân Efendi, İstanbul'un bilinen tüccarlarından. Nazmî Efendi'nin hayatı hakkındaki bilgilerin önemli bir kısmı *Hediyyetü'l-İhvân* adlı eserine dayanmaktadır. Dayısı Fazlullâh Efendi'nin yönlendirmesiyle küçük yaştan itibaren dönemin önde gelen âlim ve mutasavvıflarından iyi ve düzenli bir eğitim almıştır. Takriben on sekiz yaşında Yenikapı Mevlevîhânesi'ne devam ederek Halvetiyye'nin Şemsiyye kolunun Sivâsiyye şubesinin kurucusu 'Abdülahad-ı Nûrî'ye (ö. 1651) intisap etmiştir. 'Abdülahad-ı Nûrî'nin ders halkasında dört yıl geçirdikten sonra onun vefatı üzerine 'Abdülmeccid Sivâsî'nin (ö. 1639) ruhaniyetine manen tâbi olmuş ve seyr ü sülûkünü tamamlamıştır. 1655'te otuz üç yaşındayken Nazmî Dergâhı olarak da bilinen Yavaşca Mehmed Ağa Tekkesi'nde şeyhlik yapmaya başlamış ve yaklaşık kırk beş yıl bu vazifeyi sürdürmüştür. Çeşitli camilerde vaizlik yapmış, Uyvar Seferi'nde (1663) ordu şeyhliğine getirilmiştir. 3 Nisan 1701'de dünyaya gözlerini yuman Nazmî Efendi; Sarı Abdullâh Efendi (ö. 1660), Cemâleddîn Hulvî (ö. 1654), Olanlar Şeyhi İbrâhîm Efendi (ö. 1655), Niyâzî-i Mısırî (ö. 1694) ve Kâtib Çelebi (ö. 1657) gibi zamanının önde gelen mutasavvıf ve âlimleriyle dostluklar kurmuştur. (Aksoy, 2006, 32/460; Bektaş, 2009, 1-2)

Nazmî Efendi'nin şiirlerinde yoğun bir tasavvufî ruh hâkimdir. O, şiirlerinde İslamiyet ve tasavvufun etkilerini bariz bir şekilde işlemiştir. Eserlerinde Hz. Muhammed, çeşitli peygamberler ve dört halifeden saygıyla bahsetmiş, Kerbela hadisesine sembolik göndermelerde bulunmuştur. Kendi devrindeki Kadızâdeliler-Sivâsîler çatışmasından etkilenen Nazmî Efendi'nin mesleği gereği Sivâsîler tarafını tuttuğu görülmüştür. İslam'a aykırı olan ve Ehl-i Sünnet inancına ters düşen görüşlere ilgi göstermemiş, şeriatı koruma gayretiyle hareket etmiştir. Bu bağlamda, görüşlerine katılmadığı Niyazî-i Mısırî ve Bayramî Melâmileri olarak da adlandırılan İdrisîler / Hamzavîler'den

bazı isimleri eleştirerek onlarla arasına bir mesafe koymuştur. Nazmî Efendi, devrinin önemli âlimlerinden Kâtip Çelebi'yi, *Mîzanü'l-Hak*'ta Sivâsî Efendi ve Kadızâde Efendi arasında yaşanan tartışmalara dair ifadelerinden ötürü sert bir dille eleştirmiştir. (Gündoğdu, 1998) Halvetiyye de dahil olmak üzere tarikatların dejenere olmaya başladığından ve tasavvufu ilgisi olmayan insanların buralarda kümeleniğinden bahsetmiştir. Onun eserlerinden Vahdet-i Vücûd nazariyesini benimsediğı ve bu nazariyenin detaylarına vâkıf olduğı anlaşılr. (Bektaş, 2005, 505-507)

Mehmed Nazmî Efendi, her şeyden önce mutasavvıf kimliğıyle dikkatleri çeken bir şahsiyettir. Onun genç sayılacak yaşta Yavaşca Mehmed Ağa Tekkesi'nde şeyhlik postuna oturması ve İstanbul'un muhtelif camilerinde vaiz olarak irşad faaliyetlerini sürdürmesi bu durumu teyit etmektedir. Bu vazifeleri kırk beş yıl devam ettiren Nazmî'nin şairliğı, mutasavvıf kimliğinin gölgesinde kalmıştır. Nazmî'nin, dördü manzum olmak üzere literatürde toplam beş müstakil eseri mevcuttur. Dîvân'ı da dahil olmak üzere, bütün eserlerinde tasavvufi muhteva baskındır. (Bektaş, 2009, 3)

Dîvân: Yapılan bir çalışmada (Bektaş, 2005) Dîvân'ın Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Hazine ve Revan bölümlerinde iki nüshası tespit edilmiştir. Eserde 9 kaside, 46 tarih, 172 gazel, 75 rubai, 1 kıta, 134 muamma ve 1 mesnevi bulunmaktadır. Dîvân, toplamda 2412 beyitten oluşmaktadır. (Bektaş, 2005, 508)

Mî'yâr-ı Tarikat-ı İlâhî: 1676'da kaleme alınan eser mesnevi nazım şekliyle "mefâ'ilün mefâ'ilün fe'ülün" kalıbıyla yazılmış olup toplam 954 beyitten müteşekkildir. Eser, tasavvufi muhtevaya sahip olup eserde seyr-i nüzûl ve seyr-i urûc gibi terimlerin izahından sonra Halvetiyye tarikatında müridin seyr ü sülûkta dikkat etmesi gereken hususlar ele alınmıştır. (Aksoy, 2006, 32/461; Bektaş, 2009, 4; Bektaş, 2014)

Mev'iza-i Mücâhede: Müstakimzâde Süleymân Efendi, *Hülâsatü'l-Hediyye* adlı eserinde *Mev'iza-i Mücâhede*'den bahsetmiş olsa da eserin bugüne kadar herhangi bir nüshasına ulaşılammıştır. Bu eser, Mehmed Nazmî'nin *Hediyetü'l-lhvân* adlı mensur eserinin bir özetidir. (Bektaş, 2009, 4; Bektaş, 2014)

Sırr-ı Ma'nevî: Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'nin Mesnevî'sinin birinci cildinin aynı vezinle yazılmış manzum bir tercümesidir. "Tamâm-ı Mesnevî" ibaresiyle 1676 yılında tamamlandığı belirtilen eser, toplam 4100 beyitten oluşmaktadır. (Aksoy, 2006, 32/460; Bektaş, 2014)

Hediyetü'l-lhvân: Mehmed Nazmî Efendi'nin hayatının son dönemlerinde mensur olarak kaleme aldığı tek eseri olup Halvetiyye tarikatının Şemsî Sivâsî kolunun mürsidlerinden Yahyâ-yı Şîrvânî (ö. 1463) ve kendisinden sonra gelen Şeyh Muhammed Rukiyye (ö. 1484), Şeyh Yûsuf-ı Mahdûm (ö. 1485), Şeyh Şahkubâd-ı Şîrvânî (ö. 1504'ten sonra), Şeyh 'Abdûlmecîd-i Şîrvânî (ö. 1563), Şeyh Şemseddîn Ahmed-i Sivâsî (ö. 1597-98), Şeyh 'Abdûlmecîd-i Sivâsî (ö. 1639) ve Şeyh 'Abdûlahad-ı Nûrî'nin (ö. 1650-1) hayat hikâyelerini, keşiflerini, kerametlerini ve menkıbelerini detaylı olarak ele alır. (Aksoy, 2006, 32/460; Bektaş, 2009, 5)

2. Dîvân-ı İlâhiyyât'ın Mehmed Nazmî'ye Aidiyetine Dair

Dîvân-ı İlâhiyyât'ın Şeyh Mehmed Nazmî Efendi'ye aidiyeti hususunda herhangi bir şüphe bulunmamaktadır. Onun hayatına ve Halvetiyye'ye dair bütün tarihî bilgilerle *Dîvân-ı İlâhiyyât*'tan elde edilen veriler örtüşmektedir.

Halvetiyye tarikatının Sivâs ve civarındaki şubesi Şemsiyye'dir ve 'Abdülahad-ı Nûrî'nin (ö. 1651) İstanbul'daki faaliyetlerinden dolayı burada Sivâsiyye adında yeni bir şube kurulduğu kabul edilmektedir. 'Abdülahad-ı Nûrî'nin müridi olan Şeyh Mehmed Nazmî'nin kendisinden sonra Yavaşca Mehmed Ağa Tekkesi'nde bir Halvetî şeyhi olarak irşat faaliyetine devam ettiğini bütün kaynaklar aktarmaktadır. (Türer, 2011, 61,93; Bektaş, 2009, 3; Aksoy, 2006, 32/460; Bektaş, 2005, 126; Ergun, 1942, 1/52) Mehmed Nazmî de *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ta Halvetî olduğunu açıkça dile getirmektedir:

*Bahr-i fenâda hâlik olan Halvetîlerüz
Dürr-i bekâya mâlik olan Halvetîlerüz*

*Vuşlat yolında baş ile cânı kayırmayup
Biz reh-rev-i mehâlik olan Halvetîlerüz*

...

*Kayd-ı sivâdan olmak için Nazmiyâ halâş
Biz târik-i memâlik olan Halvetîlerüz*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 26b)

Mehmed Nazmî'nin gençlik yıllarında önce Mevleviyye tarikatına ilgi gösterdiği ve muhtemelen Şeyhzâde Dervîş Mehmed'in tavsiyesiyle 1647'de Halvetî şeyhi 'Abdülahad-ı Nûrî'ye (ö. 1651) intisap ettiği ve dört yıl onun müridliğini yaptıktan sonra 'Abdülahad-ı Nûrî'nin vefatı üzerine seyr u sülûkunu manen Şemseddîn Sivâsî'ye (ö. 1597) tabi olarak tamamladığı aktarılır. (Türer, 2011, 55-59) Mehmed Nazmî, fıkhen dört mezhep imamlarından Ebû Hanîfe'ye (Türer, 2011, 54, 458) itikaden İmam Mâtürîdî'ye bağlıdır. Ayrıca Halvetiyye'nin meşayih silsilesi Hz. Alî'ye dayandırılır (Türer, 2011, 82) ve Halvetiyye'nin geniş kitlelere ve Anadolu'ya yayılmasında dördüncü şeyh Seyyid Yahyâ eş-Şirvânî'ye (ö. 1457) ayrı bir kıymet verilir. (Bektaş, 2005, 149) Mehmed Nazmî'nin *Dîvân-ı İlâhiyyât*'taki aşağıdaki şiiri ile tarihî tüm bu bilgiler örtüşmektedir:

*Hâlik u Ma'būdumuz Allāhu Rabbü'l-âlemîn
Hem Nebîmizdür **Muhammed** iftihârü'l-mürselîn*

*Şeyhimüz rāh-ı hakikatde bizüm ihvân-ı dîn
Hazret-i **Nûrî** vü **Sivâsî** vü **Şemsîd**ür hemîn*

*Rāh-ı Hakda aşl-ı küldür çün '**Aliyyü'l-Murtażā**
Seyyidü't-ṭā'ifedür soñra **Cüneyd-i bā-şafā***

*Dağı soñra **Seyyid Yahyā** vü soñra şeyh-i mā
Hazret-i **Nûrî** vü **Sivâsî** vü **Şemsîd**ür hemîn*

***Bû Hanîfe**-mezhebüz oldur şerî'atde imām
Mâtürîdîyüz 'akā'idde biz ey hayrû'l-enām*

*Halvetîyüz biz tarikatde bize şeyhi be-nâm
 Hazret-i Nûrî vü Sîvâsî vü Şemsîdür hemîn
 Hazret-i ‘Abdulahad Nûrî benüm şeyhüm şehâ
 Şeyhi anuñ Hazret-i Sîvâsî şâhib-i şafâ
 Şeyhi anuñ Şemsîdür pîrüm ‘azîzüm Nazmiyâ
 Hazret-i Nûrî vü Sîvâsî vü Şemsîdür hemîn*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 36b)

Mehmed Nazmî Efendi'nin başta *Dîvân*'ı olmak üzere diğer eserleri incelendiğinde *Hediyyetü'l-İhvân*'daki bir şiir haricinde *Dîvân-ı İlâhiyyât*'taki şiirlerinin bahsedilen eserlerde yer almadığı görülmüştür. Bu durum, *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ın Mehmed Nazmî'ye ait müstakil bir eser olduğunu göstermektedir. Nazmî'nin ölümüne yakın bir dönemde mensur olarak kaleme aldığı ama içinde yer yer manzumelerden parçalar olan *Hediyyetü'l-İhvân*'ındaki bu şiir aşağıda yer almakta olup daha önce başka bir vesileyle yukarıda da verilmişti.

*Bahr-i fenâda hâlik olan Halvetîlerüz
 Dürr-i beķâyâ mâlik olan Halvetîlerüz
 Vuşlat yolında baş ile cānı kayırmayup
 Biz reh-rev-i mehâlik olan Halvetîlerüz
 İrsek vişâl-i Ka‘besine olmaya ‘acep
 Râh-ı Resûle sâlik olan Halvetîlerüz
 Vahdet iline irdi birer yol ile sâlikân
 Biz ahsenü'l-mesâlik olan Halvetîlerüz
 Kayd-ı sivâdan olmaķ için Nazmiyâ ħalâş
 Biz târik-i memâlik olan Halvetîlerüz*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 26b; Türer, 2011, 332)

Dîvân-ı İlâhiyyât'ın ilk sayfalarında ‘Abdulahad-ı Nûrî (ö. 1651) için¹ (Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 5a), muhtemelen Şemseddîn Sivâsî (ö. 1597) için² (Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 8b) ve Azîz Mahmûd Hüdâyî (ö. 1628) için³ (Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 10a) şiirlerin bulunması da ayrıca Nazmî mahlaslı şairin Şeyh Mehmed Nazmî Efendi olduğunu açıkça göstermektedir.

Mehmed Nazmî Efendi; Niyâzî-i Mısırî'yi (ö. 1694) “riyaset sevdalısı olduğu, cifr kitaplarıyla uğraştığı, kendini Hz. İsâ ve Mehdî'nin yerine koyduğu, Hz. Hasan ile Hüseyin'i peygamber kabul ettiği” gibi hususlarda ağır bir şekilde eleştirir. (Türer, 2011, 198) Onun bu eleştirilerine *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ın bazı varaklarında denk gelmekteyiz. (Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 15b-16a) Eseri neşrettiğimizde bu bilgilerin detayları ortaya çıkacaktır. Bu tarihî bilgi de *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ın Halvetî şeyhi Mehmed Nazmî Efendi'ye ait olduğunun bir delilidir.

¹ Mu‘aşşer Der-vaşf-ı Hazret-i Pîr e’ş-şehr bi-‘Abdulahad en-Nûrî

² Der-niyâz-pâşî-i Kuţb-ı ‘Âlem Hazret-i Pîr Qaddesenallâhu bi-esrârihi

³ İlâhî-i Hazret-i Hüdâyî Efendi Tahmîs-i Fakîr

Sadeddin Nüzhet Ergun, *Türk Musiki Antolojisi* adlı eserinde Alî Emîrî Kütüphanesindeki 637 numaralı mecmuada Mehmed Nazmî Efendi'ye ait bazı beste ve güftelerin varlığından haber vermektedir. Elimizdeki eser Nüzhet Ergun'un verdiği bu bilgileri doğrulamaktadır. Aşağıda matla' beyit ve bentlerini verdiğimiz beş şiir hem *Dîvân-ı İlâhiyyât* ve hem zikrettiğimiz eserde yer almaktadır:

*Ke yaqsun külli cismüm nâr-ı hicrân
Göñül şabr eyle şabr eyle şabûr ol
Olur elbette bir gün vaşl-ı cânân
Göñül şabr eyle şabr eyle şabûr ol*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 31b; Ergun, 1942, 1/90)

*Derûn-ı 'âşîka hâlet-fezâdur halka-i tevhîd
Gîdâ-yı rûh-ı erbâb-ı fenâdur halka-i tevhîd*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 23b; Ergun, 1942, 1/90-91)

*Kim ki feyz-i Hakkuñ olmak isteye peymânesi
Baña gelsün kim benüm ol bâdenüñ meyhânesi*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 45b; Ergun, 1942, 1/180)

*Ey Habîb-i Hazret-i hallâk-ı 'âlem Muştafâ
Eşref-i Peygamberân u fahr-i âdem Muştafâ*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 18a; Ergun, 1942, 1/259)

*Şikâyet-i nefis elinden dâd-ı h'vâhem Rabbüm Allâhum
Halâş eyle o zâlimden İlâhüm Rabbüm Allâhum
Mu'inüm hem zahîrüm hem penâhüm Rabbüm Allâhum
Efendüm dest-gîrüm pâdişâhum Rabbüm Allâhum*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 35a; Ergun, 1942, 1/261)

Mehmed Nazmî, XVI. yüzyılın sonunda XVII. yüzyılın başında yaşamıştır. Yaşadığı dönem Klâsik Osmanlı Türkçesinin kullanıldığı döneme denk gelse de onun dilinde XV. yüzyılın ikinci çeyreği ile XVI. yüzyılın ilk çeyreğindeki Eski Anadolu Türkçesinden Klâsik Osmanlı Türkçesine geçiş devrinin (Timurtaş, 1980, 319) özellikleri kısmen görülür. Bu dil hususiyeti; bazı ekler, yardımcı fiiller ve arkaik kelimelerde kendini gösterir. Bu durum da *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ın müellifinin Mehmed Nazmî olduğunu destekler.

Güncâyiş-i evhâm **dükel** kâr-ı hakîkat

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 10a)

*Biz esîr-i i'tibâr-ı şemle vü şâl olmazuz
Şüret **uğrısı** cihân-ı kallâş abdâl olmazuz*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 10b)

*Dâ'imâ meddâhuñ olan Nazmiye ol dest-gîr
Derlere dermân göñüller zaḥmına **em** Muştafâ*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 18b)

*Nazmiyâ ğaym-ı vücûdı ref' iden şemsi görür
Âfitâbı görmege **mâni'dürür** zîrâ seḥâb*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 21b)

*Vuşlat yolında baş ile cânı **kayırmayup**
Biz reh-rev-i mehâlik olan Ḥalvetîlerüz*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 26b)

*Nazmî gel göç **yarağın** gör
Yolı var bir bilenden şor
Urur İsrâfîl âḥir şûr
Bunda kimse bâķî kalmaz*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 28a)

*Yeter taḥşîl-i mâl ü câh u dünyâ
Çalış tevḥîde kardaş **egle** nefsiñ*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 30b)

***Ķo** yaḳsun külli cismüm nâr-ı hicrân
Göñül şabr eyle şabr eyle şabûr ol
Olur elbette bir gün vaşl-ı cânân
Göñül şabr eyle şabr eyle şabûr ol*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 31b)

*Bu sözi añlamağa ma'nâsın **tañlamağa**
Âdem gerekdür her ḥar şanmasun düldül oldum*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 35b)

*Bu Nazmî kuluñı **irgür** kemâle
Firâķıñ ile dönmişdür ḥayâle
Ulaşdur kaṭresin baḥr-i vişâle
Meded senden İlâhî lutf u iḥsân*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 39b)

*Nazmî kuluñ vişâle **ayruk** ise
Ola ḥâli ḥarâb ü kârı tebâh*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 40b)

*Mu'în ü nâşırımsın sen benümsün ey naşîr Allâh
Düşüp kaldum ayakda ben meded ey dest-gîr Allâh*

(Mehmed Nazmî, Süleymaniye Kütüphanesi, 309578, 40b)

3. Dîvân-ı İlahiyyât

Eser için yazmanın zahriye sayfasında “Kasîde-i Kelimetü't-Tevhîd Me'a İlahiyât Li-Nazmî” notu bulunmaktadır. Eser toplamda 46 varaktır ama sehven risale sanılarak kütüphanede iki ayrı eser şeklinde değerlendirilmiştir. İlk 16 varak “Dîvân-ı Nazmî” adıyla kayıt altına alınmış ve bu bölümün müellifi “Nazmî, Mehmed b. Ramazan el-İstanbulî” gösterilmiştir. Eserin 17-46 varakları da “İlahiyyât” adıyla “Nazmîzâde (Murtazâ), Hüseyin b. Ali el-Bağdâdî el-İstanbulî” adına tescil edilmiştir. Yukarıda da sunduğumuz deliller ışığında eserin aslında tek eser olduğu anlaşılmakta ve Halvetî Şeyhi Mehmed Nazmî Efendi'ye ait olduğuna dair bir şüphe bulunmamaktadır. Eserin ilk 15 varığında aşağıda döküm tablosunda da görüleceği üzere ilahilere geçilmeden önce bazı nazım şekilleriyle manzumeler yer almaktadır. 15b-16b varakları arasında önce Niyâzî-i Mısırî'yi eleştiren bir notla bir dua yer almaktadır. 16b'de yazan “Müftî-zâde Şeyh Mehmed Efendi Hazretlerinin du'â-nâmesidür” başlıklı kısımda “Müftî-zâde” kelimesi sehven “Nazmî-zâde” olarak okunmuş olabilir. Bu yüzden iki ayrı müellif ve iki ayrı eser şeklinde bir çıkarıma gidilmiş olma ihtimali yüksektir.

Zaten daha sonra bu yanlışın farkına varılmış olacak ki bir kütüphane görevlisi şöyle bir not düşürerek hatayı düzeltme yoluna gitmiştir. Bu notta ayrıca eserle ilgili bütün fiziksel özellikler de yer almaktadır:

Fotoğraf 1: Dîvân-ı İlahiyyât Birinci Bölüm, Süleymani-ye Ktb., Muğlalı Hoca Mustafa Efendi, Koleksiyon no: 00148-001, 1b.

“Yordamda ve tesbit fişinde müellifin ismi tam olarak belirtilmemiş sadece mahlasının yazılmasıyla yetinilmiştir. 26b sayfasında “Bahır-ı fenâda halik olan Halvetîleriz” şeklinde başlayan manzumenin **Şeyh Mehmed Nazmî**’nin Hediyyetü’l-İhvân adlı eserinde yer almasından ve 36b sayfasında şeyhlerinin sırasıyla ‘Abdülahad-ı Nûrî, ‘Abdülmeccîd Sivâsî ve Şemseddîn Sivâsî olduğunu söylemesinden hareketle **biz bu dîvânın müellifinin Şeyh Mehmed Nazmî olduğu kanaatindeyiz**. 1a sayfasında eser-müellif bilgileri bulunmaktadır. 1b sayfasında bulunan serlevha tezhiplidir. 46a-46b sayfaları haricinde nüshada bulunan cetveller yaldızlıdır. 46a-46b sayfalarındaki cetveller ise kırmızıdır. Nüshada bölüm başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. 17b sayfasında **Mehmed Nazmî**’nin ilahileri başladığından ve tezhipli bir serlevhayla önceki manzumelerden ayrıldığından dolayı olsa gerek **yanlışlıkla 17b sayfasından itibaren farklı bir mecmua gibi değerlendirilmiştir. Biz bu nüshanın tek parça olarak Mehmed Nazmî Efendi’nin dîvânı olduğunu düşündüğümüzden bu nüshayı tek parça olarak katalogladık**. Başta 1b-11b sayfalarında tasavvufa dair fevâid bulunmaktadır. 16a sayfasında tasavvufa dair fevâid, 16b sayfasında ise **Müftîzâde Şeyh Mehmed Efendi**’nin duâ-nâmesi bulunmaktadır.”

Fotoğraf 2: Dîvân-ı İlâhiyyât İkinci Bölüm, Süleymaniye Ktb., Muğlalı Hoca Mustafa Efendi, Koleksiyon no: 00148-002, 17b.

Yukarıdaki notta eserin tek parça olarak kataloglandığı bilgisi bulunsa da halihazırda Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı çevrimiçi veritabanındaki bilgiler aşağıdaki şekilde iki farklı eser ve müellif şeklinde yer almaktadır:

Eser	ديوان نظمي / Dîvân-ı Nazmî
Müellif	Nazmî, Mehmed b. Ramazan el-İstanbulî, / نظمي، محمد بن رمضان الإستانبولي / 1112/1701
Dil	Türkçe
Tasnif no./Konu	810 / Türk Edebiyatı
Fiziksel özellikler	II+46+2 yk., 15 st.
Kütüphane adı	Süleymaniye Kütüphanesi
Koleksiyon	Muğlalı Hoca Mustafa Efendi
Koleksiyon no.	00148-001
Bibliyografik kayıt no.	309577
Materyal türü	Yazma eser

Eser	İlahiyyât, الهیات
Müellif	Nazmîzâde (Murtazâ), Hüseyin b. Ali el-Bağdâdî el-İstanbulî / نظمى زاده (مرتضى)، حسين بن علي / البغدادي الإستانبولي / 1723/1136 [?]
Dil	Türkçe
Tasnif no./Konu	297.7 / Tasavvuf ve tarikatlar
Fiziksel özellikler	17-46 yk., 15 st. 197*137,148*95 mm
Kütüphane adı	Süleymaniye Kütüphanesi
Koleksiyon	Muğlalı Hoca Mustafa Efendi
Koleksiyon no.	00148-002
Bibliyografik kayıt no.	309578
Materyal türü	Yazma eser

Araştırmacıların eserin önizlemesini bir bütün olarak görebilmeleri için tüm eserin bir dökümü tablo şeklinde makalenin sonuna eklenmiştir. Bu tabloda tüm manzumelerin matla' ve makta' beyitlerine/bentlerine ve sayılarına, nazım biçimlerine ve ölçülerine ulaşılabilir.

Sonuç

Bu çalışma; Süleymaniye Kütüphanesi Muğlalı Hoca Mustafa Efendi Koleksiyonu'nda "Dîvân-ı Nazmî" ve "İlâhiyyât" adıyla iki ayrı eser olarak kayıt altına alınmış nüshaların, Halvetiyye tarikatının Şemsiyye (Sivâsiyye) şubesinin şeyhlerinden Mehmed Nazmî'ye ait "*Dîvân-ı İlâhiyyât*" adındaki bilinmeyen bir eseri olduğunu ele almakta ve bu eseri tanıtmaktadır. XVII. yüzyıl Osmanlı tasavvuf edebiyatının önemli isimlerinden biri olan Mehmed Nazmî Efendi'nin Osmanlı tasavvuf edebiyatındaki yerine ve önemine dair önemli bir katkı sağlayan bu çalışma, onu daha sağlıklı tanıma imkânı sunacaktır.

Mehmed Nazmî Efendi'nin *Dîvân-ı İlâhiyyât*'ı; yalnızca onun hayatı, eserleri, sanatı ve tasavvuf dünyasına ışık tutmakla kalmayacak, aynı zamanda Halvetiyye tarikatını ve bu tarikatın edebî mahsullerini daha iyi anlamamıza imkân sağlayacaktır. Onun ilahi formunda yazdığı şiirler, tasavvufî düşüncenin Osmanlı dönemi şiirine yansımalarını daha iyi görmemize vesile olacaktır. Ayrıca gün yüzüne çıkarılan bu eser, Türk tasavvuf edebiyatı tarihine dair yeni bir bilgi olarak kayıtlara geçirilecek ve Mehmed Nazmî hakkındaki mevcut bilgilerin güncellenmesini gerektirecektir.

Dinî mûsiki bestekârlarından olan Şeyh Mehmed Nazmî'nin bazı gazellerinin ilâhi tarzında bestelendiği bilinmektedir. Dîvân-ı İlâhiyyât'ta Nazmî Efendi'nin bazı ilahilerinin bestelendiğine dair notlar da bulunmaktadır. Bu durum şüphesiz Türk din musikisine de katkı sunacaktır.

Sonuç olarak bu eser; Halvetî şeyhi Mehmed Nazmî Efendi'nin hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve tasavvuf dünyasını daha iyi anlamamızı sağlayacaktır. Bunun yanı sıra eserin Halvetiyye tarikatı özelinde Türk tasavvuf edebiyatı tarihi ve Türk din musikisine de katkı sunacağı muhakkaktır.

Kaynakça

Aksoy, Hasan. "Nazmî Efendi, Mehmed". *TDV İslâm Ansiklopedisi*. 32/460-461. İstanbul: Türkiye Diyanet Vakfı Yay., 2006.

- Bektaş, Ekrem. *Muhammed Nazmî-i Halvetî Sırr-ı Ma'nevî: İnceleme, Metin*. Konya: Selçuk Üniversitesi Mevlana Araştırma ve Uygulama Merkezi Yay., 1. Basım, 2009.
- Bektaş, Ekrem. "Nazmî, Şeyh Mehmed Nazmî". Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü, 18 Eylül 2014. <https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazmi-seyh-mehmed-nazmi>
- Bektaş, Halime. *Şeyh Mehmed Nazmî Dîvânı (Edisyon Kritik, İnceleme)*. Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Ergun, Sadeddin Nüzhet. *Türk Musiki Antolojisi*. 2 Cilt. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 1942.
- Gündoğdu, Cengiz. "Şeyh Muhammed Nazmî'nin Kâtip Çelebi'yi Tenkidi Üzerine Bir Mülâhaza". *EKEV Akademi Dergisi* 1/3 (1998), 189-205.
- Mehmed Nazmî. *İlâhiyyât*. El Yazması. Süleymaniye Kütüphanesi: Muğlalı Hoca Mustafa Efendi, 00148-002, 309578.
- Timurtaş, Faruk K. *Osmanlı Türkçesi Grameri III*. İstanbul: İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, 4. Basım, 1980.
- Türer, Osman. *Osmanlılarda Tasavvufî Hayat Halvetîlik Örneği: Mehmed Nazmî Efendi'nin Hediye-tü'l-İhvân'ı*. İstanbul: İnsan Yayınları, 2. Basım, 2011.

Eserin Manzume Tablosu:

S. No. ⁴	Matla' beyti / bendi	Makta' beyti / bendi	N Ş ⁵	Vezin
1b-3a	Efḍalü'z-zıkr-i Ḥazret-i Raḥmān Âyet-i lâ ilāhe illallāh Ehl-i tevḥīde 'izzet-i dü-cihān Şöhret-i lâ ilāhe illallāh	Beter olduñ yeter hevā-peymā Besdür ey <i>Nazmî</i> -i heves-cüyā Gösterürse eger yüzün sana Behcet-i lâ ilāhe illallāh	Kasīde ⁶ / 22	..- / -.- / ..-
3a-4a	Der-Na't-ı Efḍal-i Enbiyā Muḥammed Muştafā 'aleyhi mine'-ş-şalāti ezḳāhā Ey şeh-i taht-ı risālet faḥr-i 'ālem Muştafā Bende-i fermān-berūñ ins ü melek şāh u gedā	<i>Nazmî</i> -i dil-dādeye göster yine nūr-ı rehīñ Minnet-i Allāh nice kez eylediñ lutfā sezā	Kasīde / 23	-.- / -.- / -.- / -.-
4a-5a	el-Ḳaşıdetü'l-Müsem māhu bi-Mesleki'l-Kāmilīn Cismümi iden şarāb-ı 'ışka cām Dīde-i sākīden itmiş aña dām	Bile bu esrār-ı Ḥaḳḳı aňlaya <i>Nazmî</i> kime ol virse faḳr-ı tām	Kasīde / 40	-.- / -.- / -.-
5a-7b	Mu'aşşer-i der-Vaşf-ı Ḥazret-i Pīrū'ş-Şehr be-'Abdūlahad en-Nūrī Ey ḳalbi olan maṭla'-ı envār-ı tecellī V'ey sırrı olan meşrıḳ-ı envār-ı tecellī ... Mümkin midür evşāf-ı şerīfūñ ola taḥrīr Kābil midür aḥvāl-i laṭīfūñ ola ta'bīr	Yā Rabb vücūdını anuñ şaḳla ḥaṭādan Yā Rabb kerem eyle şaḳın zenc ü 'anādan ... Aḥbābına luṭf eyleye Mevlā-yı Kerīmüm A'dāsını ḳahr eyleye Ḳahhār-ı 'Azīmüm	Terkīb-i Bend-i Mu'aşşer / 6	.. / -.- / -.- / -.-

⁴ S. No.: Sayfa Numarası

⁵ N Ş: Nazım Şekli

⁶ Eserde her ne kadar kaside yazılıysa da şeklen kasidenin özellikleri yoktur.

7b-8b	Terkîb-i Bend – Muḥammes Gönül şimden-girü terk-i şekâvet itseñ olmaz mı Hevâ-yı nefis-i meş'ûmı ferâğat itseñ olmaz mı ... Bilürsün menziliñ âhir huzûr-ı Hızır-ı Mevlâ 'İbâdet eyle Ḥaḳḳa dâ'imâ ol âdem-i ma'nâ	Sibâ'a bîşezâr-ı cismüñ olmuş mesken ey gâfil Nice sultân-ı rûḥ ol yerde ârâm eylesün gâfil ... İşümüz kaldı Allâha 'inâyet eyleye Bârî Yirümüz düzaḥ bu'd itmez ise fazl-ı Ḥaḳ Bârî	Terkîb-i Bend-i Muḥammes / 6	.--- / .--- / .--- / .---
8b-9b	Der-Niyâz-pâşî-i Kuṭb-ı 'Âlem Ḥazret-i Pîr Ḳaddesenallâhu bi-esrârihi Ey mazhar-ı ḥaḳîḳat nûr-ı peyâmberî Güm-kerde-i râh-ı vuşlatum it baña rehberî ... Bir nazra eyle hâlûme vir intizâm-ı tām Mir'ât-ı dilde ide Ḥudâ cilve-i tamām	Ey 'ışk-ı Ḥaḳḳa mahzen olan şâhib-i şafâ Ey zât-ı Ḥaḳḳa mazhar olan sırr-ı Muştafâ ... Takdîri gözle terk[i] taleb kıl rızâyı gör Tedbîri terk eyle de 'âşîḳ şafâyı gör	Terkîb-i Bend-i Muḥammes / 5	-- / .--- / .--- / --
9b-10a	Herkes olamaz ḳâbil-i eṭvâr-ı ḥaḳîḳat Ervâḥda mu'tî olur envâr-ı ḥaḳîḳat ... Taḳlîd ile olmaz kişi hem-kâr-ı ḥaḳîḳat	Bu mes'elede ḥalka budur gerçi ki bürhân Nazmî Ḥaḳḳa nisbetle olur müşkil iş âsân ... Güncâyiş-i evhâm dükel kâr-ı ḥaḳîḳat	Muḥammes / 5	-- / .--- / .--- / --
10a-10b	İlâhî-i Ḥazret-i Hüdâyî Efendi Tahmîs-i Faḳîr Vaṭan eyler mi keşret 'âleminde gâfil-i kâmil Huzûr eyler mi vaḥdet mülkine olmayıcaḳ vâşıl ... Vücüdîñ ḳaṭresin mahv it eger olduñsa ehl-i dil	İderse Nazmiyâ Feyyâz-ı Mutlak feyz-i bî-illet Olursuñ mazhar-ı sırr-ı 'ulûm-ı keşret [ü] vaḥdet ... Olur [mı] âfitâba hiç vücûdı zerrenüñ ḥâ'il	Tahmis / 5	.--- / .--- / .--- / .---

10b-11a	Ġazel-i Şeyhu'l-İslâm Yahyâ Efendi Tahmîs-i Fakîr-i Pür-Taķşîr Biz esîr-i i'tibâr-ı şemle vü şâl olmazuz Şûret uğrısı cihân-ı kallâş abdâl olmazuz ... Dînsiz îmânsız hevâ ehline Deccâl olmazuz	<i>Nazmîyâ</i> bir kimseye bâr olmazuz 'ankâ gibi 'Arife sermâye olmaz naķd-i istiġnâ gibi ... İ'tibâruñ bârına bir laķza ħammâl olmazuz	Tahmis / 5	--- / --- / --- / --
11a-11b	Su'âl Ķuţb-ı 'âlem nâţık-ı fazlu'l-ĥiţâb Ħazret-i Nazmî Efendi kâm-yâb	Gerçi küstâĥâne[dür] bu sözlerüm Luţf idüp virüñ cevâb-ı bâ-şavâb	Gazel/8	--- / --- / --
11b-14a	Cevâb Besmeleyle idelüm fetĥ-i kelâm Nâ-geh âsân ola maķşûd-ı merâm	İki 'âlemde ide 'arz-ı cemâl Eyleye hem lâyıķ-ı bezm-i vişâl	Mesnevî /77	--- / --- / --
14a-15a	Meşnevî-i Der-Beyân-ı Sırr-ı Ma'îyyet Diñle esrâr-ı ma'îyyet n[e] ĥaber Keşf idem bu remzi tâlibseñ eger	<i>Nazmîye</i> 'irfân yüzün keşf it şehâ Cehle tâķat olmaz ey bâr-ı Ħudâ	Mesnevî /17	--- / --- / --
15a-15b	Meşnevî fî-Tevhîdi'l-Efâl Kim itse der-i Ħudâ-yı melcâ Hep aña musaĥĥar ola eşyâ	Erbâb-ı kemâle oldı melcâ Ebvâb-ı rızâ-yı Ħaķ Te'âlâ	Mesnevî /13	-- / --- / --
17b-18a	İbtidâ'i İlâhiyyât-ı Ħurûfu'l-Elif Ħazret-i Ħaķķ'a ola ĥamd ü şenâ Eyledi bir ķabza ĥâke cân 'aţâ	Rûhına ola şalât ile selâm <i>Nazmî</i> ĥulundan hediye da'imâ	İlâhî /16	--- / --- / --

18a-18b	Ey Hâbîb-i Hâzret-i Hâllâk-ı 'âlem Muştafâ Eşref-i Peygamberân u Fahr-i âdem Muştafâ	Dâ'imâ meddâhuñ olan <i>Nazmiye</i> ol dest-gîr Derdlere dermân gönüller zaḥmına em Muştafâ	ihâî / 7	--- / --- / --- / --
18b	Nedür bil âdem-i ma'nâ Elinde dünya vü 'uqbâ Musahḥardur aña eşyâ Kim oldur nâ'ib-i Mevlâ	Bilenler kâmil insânı Bilürler sırr-ı Qur'ânı Bu <i>Nazmînüñ</i> öder? cânı Kim oldur nâ'ib-i Mevlâ	ihâî / 5	--- / ---
18b-19a	Der-Makâm-ı Evc-i Beste Dervîş 'Alî Gönül âyinesin pâk it sivâdan Tecellî ide anda vech-i Mevlâ Yeter inşâfa gel geç bu hevâdan Serây-ı sırruñ olsun 'arş-ı a'lâ	Temevvüc eyledi deryâ-yı vahdet Zuhûr itdi o deryâdan bu keşret Ma'ârifdûr medâr-ı aşl-ı ḥilkât İlâhî <i>Nazmiye</i> kıl anı i'tâ	ihâî / 5	--- / --- / --
19a-19b	Benüm hâlüm ne bilsün olmayanlar 'âşık-ı şeydâ Şanurlar yok yire ola bu hây u hüy bu gavgâ	Ola reşk-âver-i kerrübiyân-ı 'arş ey <i>Nazmî</i> Ol 'âşık kim gele maḥşer yerine mest-i bî-pervâ	ihâî / 7	--- / --- / --- / ---
19b	Ey gönül terk-i vücûd it olagör maḥv u fenâ Çeşm-i câna tâ ki zâhir ola didâr-ı Bekâ Şaykal-ı tevḥîd ile mir'ât-ı ḳalbe vir cîlâ Tâ kederler gide cûy-ı dil ola baḥr-i şafâ	Yâ İlâhî gerçi sensin baña maḳşûd u merâm Olmaz ammâ baña bu yolda bu nefes ḥâm u râm Feyz u fethüñ bu perişân <i>Nazmiye</i> virsün nizâm Tâ kederler gide cûy-ı dil ola baḥr-ı şafâ	ihâî / 4	--- / --- / --- / --
19b-20a	Cân u dilden eylerem şubḥ u mesâ' feryâd u âh 'Afv u luṭfuñ eylerem ümmîd ey Kâdir Hüdâ Rûz-ı maḥşerde İlâhî olmaya hâlüm tebâh 'Afv u luṭfuñ eylerem ümmîd ey Kâdir Hüdâ	<i>Nazmî</i> -i üftâdeyi iḥsâna mazḥar eyleseñ Ḳalb-i mir'âtın cemâl-i pâke manzar eyleseñ Ol fakîri kâbil-i a'yâd-ı ekber eyleseñ 'Afv u luṭfuñ eylerem ümmîd ey Kâdir Hüdâ	ihâî / 5	--- / --- / --- / --
20a-20b	Her seḥer büy-ı muḥabbet getirür bād-ı şabâ Nice şâd olmayam andan baña gelmekde velâ	İllere bâ'îş-i tengî-i derûn olur ise <i>Nazmiye</i> zevḳ virür na'ra-i mestân-ı Hüdâ	ihâî / 5	--- / --- / --- / --

20b	Yine geldi mâh-ı Mevlid habbezâ Nûr ile dünyâyı itdi pür-ziyâ Ehl-i 'ışık itdi 'aceb kesb-i şafâ Merhabâ ey mâh-ı Mevlid merhabâ	Mâh-ı mevlid ola mı vaşf-ı beyân Anda toğdı çünki Sultân-ı Cihân <i>Nazmîyi</i> feyziñle itdün şadımân Merhabâ ey mâh-ı Mevlid merhabâ	ilâhî / 5	--- / --- / --
20b- 21a	Efendüm ma'bûdum sensin Seni ister gönül yâ Rabb Kamudan maşşudum sensin Seni ister gönül yâ Rabb	Kiminüñ maţlabı dünyâ Kiminüñ Cennetü'l-Me'vâ Bu <i>Nazmîye</i> budur sevdâ Seni ister gönül yâ Rabb	ilâhî / 5	--- / ---
21a- 21b	Cân gözin aç kim göresin vech-i Hakkı bî-hicâb Sendedür zîrâ ki perde anda yokdur ihticâb	<i>Nazmîyâ</i> ğaym-ı vücûdı ref iden şemsi görür Âfitâbı görmege mâni'dürür zîrâ şehâb	ilâhî / 6	--- / --- / --- / --
21b	Harfu't-Tâ' Mest itdi dil-i zârımı şahbâ-yı muhabbet Germ itdi dimâğum yine sevdâ-yı muhabbet	Tâ haşr kıyâs itmege <i>Nazmî</i> ola sâkin Germiyyet-i hengâme-i ğavġâ-yı muhabbet	ilâhî / 5	-- / --- / --- / --
21b- 22a	Olsa tevhîd ile 'âşık mazhar-ı sırr-ı şifât Eyleyüp taşşil-i 'irfân olur ol mir'ât-ı zât	Bülbül-i dil eyler ise <i>Nazmîyâ</i> tevhîdi hâl Ola vahdet gülleri sultân-ı câna vâridât	ilâhî / 5	--- / --- / --- / --
22a	Harfû's-Şâ' Kaldum ayaklarda oldum pâyimâl Yâ Ğıyâşe'l-Müstegîşin el-Ğıyâş Nâkışım eyle beni ehl-i kemâl Yâ Ğıyâşe'l-Müstegîşin el-Ğıyâş	Cümle 'âlem âşinâ vü ber-murâd <i>Nazmîyâ</i> ancağ benüm bîġâne yâd Kalemüm bende hazîn ü nâ-murâd Yâ Ğıyâşe'l-Müstegîşin el-Ğıyâş	ilâhî / 4	--- / --- / --
22a- 22b	Harfu'l-Cîm Rızâ bahrinde ğavvâş ol gönül havf u recâdan geç Şafâ ile cefâyı bir görüp va'l-i 'İsâdan geç	Melâmet ol cünün-ı 'ışkıla ey <i>Nazmî-i</i> bî-dil Şenâ vü medh ü zemmi ü hâşılı hep mâsivâdan geç	ilâhî / 7	--- / --- / --- / ---

22b	Ḥarfu'l-Ḥā' Sâlikâ it ṭabî'atun ıslâh İki 'âlemde olasin iflâh	Buña <i>Nazmî</i> kavî sebeb tevḥîd Şuğl-i tevḥîddür medâr-ı necâh	ilâhî/6	... / ... / ...
23a	Ḥarfu'l-Ḥā' Yüz göstere dirseñ eger esrâr-ı meşâyîh Olsun dilün âyîne-i eṭvâr-ı meşâyîh	<i>Nazmî</i> gibi taḥşîl-i ma'ârif ise maḳşûd Ol şâm u seher mültezem-i kâr-ı meşâyîh	ilâhî /7	... / ... / ... / ...
23a- 23b	Ḥarfu'd-Dâl Cenâb-ı Ḥazret-i Şâh-ı Risâlet Muḥammed Muştafâ Maḥmûd Aḥmed Emîn-i sırr-ı aḥkâm-ı vilâyet Muḥammed Muştafâ Maḥmûd Aḥmed	Cenâb-ı Ḥazret-i Maḥbûb-ı Mevlâ Münevver oldı zâtıyla bu dünyâ Bu <i>Nazmî</i> ye şeffî' rûz-ı 'uḳbâ Muḥammed Muştafâ Maḥmûd Aḥmed	ilâhî /4	... / ... / ...
23b	Derûn-ı 'âşîka ḥâlet-fezâdur ḥalka-i tevḥîd Ġidâ-yı rûh-ı erbâb-ı fenâdur ḥalka-i tevḥîd	Eḥâdîş-i şaḥîḥâyla olupdur sâbit ey <i>Nazmî</i> Metâf-ı kudsiyân-ı Kibriyâdur ḥalka-i tevḥîd	ilâhî/8	... / ... / ... / ...
24a	Hecr odına yakma teni Mevlâ meded Mevlâ meded Vaşluñla sır-âb it beni Mevlâ meded Mevlâ meded	Maḳhûr ola nefs ü hevâ gön'lüme gelmeye sivâ <i>Nazmî</i> kuluñ ire saña Mevlâ meded Mevlâ meded	ilâhî/6	.../.../.../...
24a	Ḥarfu'z-Zâl Lezzet-i tevḥîdden sâlik alursa iltizâz Eyler envâr-ı ḥaḳîḳat sāḥa-i ḳalbe nefâz	Telḥ olur hep lezzet-i dünyâ-yı fânî <i>Nazmî</i> yâ Bâde-i 'ışḳ-ı İlâhîden iderseñ iltizâz	ilâhî /5	... / ... / ... / ...
24b	Ḥarfu'r-Râ' Ey ṭâlib-i Ḥaḳ tevḥîd idegôr Vech-i Ḥaḳa baḳ tevḥîd idegôr	Ḥaḳ ise maḳşûd ḳıl bezl-i mevcûd <i>Nazmî</i> budur sûd tevḥîd idegôr	ilâhî /5	10'lu Hece Ölçüsü
24b	Derde düşen ehl-i 'ışḳ vâşıl-ı dermân olur Cânı viren ehl-i şevḳ nâ'il-i cânân olur	Âşîḳ olan Ḥazrete ṭâlib olan rû'yete <i>Nazmî</i> iren vuşlata hem-dem-i aḫzân olur	ilâhî /5	... / ... / ... / ...

24b-25a	Çekelüm bâde-i 'ışkı bize mestâne disünler Yine sermest ü ħarâb oldu şu divâne disünler	O süĥan-sâz baĥa luĥfıla söyler dime <i>Nazmî</i> Hele şabr eyle bir zemilüñi cânâne disünler	İlahî / 5	 / ... / ... / ...
25a	Bize kim yâr-ı tâlîb olmuştur Sırrı bu cânda ġalîb olmuştur	Cümle ef'âle Ĥaĥdurur fâ'il İrâde <i>Nazmî</i> ħalîb olmuştur	İlahî / 5	... / ... / ...
25a-25b	Vech-i Leylâdan ne oldu âşikâr Eyledi Mecnûnı bî-şabr u ħarâr	Dilde aġyâr olmaz ise <i>Nazmiyâ</i> Yâr olur saĥa o dem Perverdigâr	İlahî / 6	... / ... / ...
25b-26a	Ĥarfu'z-Zâ' Dil 'ışka şikâr oldu Ġayrıya heves itmez Derd-i Ĥaĥa yâr oldu Ġayrıya heves itmez	<i>Nazmî</i> ħuluñ ey Erĥam 'İşk ehline kıl hem-dem 'İşkundur aĥa elzem Ġayrıya heves itmez	İlahî / 6	... / ...
26a	'Âşıkıların vücûdî nüh âsumâna şıġmaz 'Âriflerin şıfâtı vaşf u beyâne şıġmaz	Himmet olursa senden ġavş-ı a'zam-ı 'aşr <i>Nazmî</i> ħuluñ efendüm kevn-i mekâna şıġmaz	İlahî / 5	... / ... / ... / ...
26a-26b	Şeh-i mülk-i muĥabbet pâdişâ[h]-ı 'âlem-i 'ışkuz Egerçi 'âkl ile bîġâne ammâ maĥrem-i 'ışkuz	Daĥı da'vâ-yı 'ışka kim cür'et eyleye <i>Nazmî</i> Dürüldi nâme-i mihr ü muĥabbet ĥâtem-i 'ışkuz	İlahî / 9	 / ... / ... / ...
26b	Baĥr-i fenâda hâlik olan Ĥalvetîlerüz Dürri-i beġâya mâlik olan Ĥalvetîlerüz	Ĥayd-ı sivâdan olmaĥ için <i>Nazmiyâ</i> ĥalâş Biz târik-i memâlik olan Ĥalvetîlerüz	İlahî / 5	... / ... / ... / ...
26b-27a	Künc-i firĥatde ġam-ı dildârdur eglencemüz 'Âşık-ı zâruz cefâdur eglencemüz	Şanma <i>Nazmî</i> genc-i ġamda bî-kes [ü] âvâreyüz Maĥrem-i 'ışk-ı Ĥudâyuz vârdur eglencemüz	İlahî / 5	... / ... / ... / ...
27a	Pîrün elin tutduk şükür luĥf eyledi Sübhânumuz Ânduk ezeliñi 'ahdumuz bildük nedür peymânımız	Bu <i>Nazmî</i> ĥâlîş bendedür hep 'âklı fikri sendedür Bilmez maĥâmın ħandadır ey cân içinde cânımız	İlahî / 6	... / ... / ... / ...
27a-27b	Dilinde ehl-i 'ışkın zâhidâ naĥş-ı riya olmaz İder iĥrâĥ-ı nâr-ı 'ışk fikr-i mâsivâ olmaz	Ümîd-i miĥribânî yârdan biĥüdedür zirâ Bu bâġın ġoncasında <i>Nazmiyâ</i> bu bî-vefâ olmaz	İlahî / 5	 / ... / ... / ...

27b-28a	Bu dünyâya gelen göçer Bunda kimse bâkî kalmaz Ecel câmin herkes i�er Bunda kimse bâkî kalmaz	<i>Nazmî</i> gel g�� yarağın g��r Yolı var bir bilenden �or Urur İsrâf�l a�ır ��r Bunda kimse bâk� kalmaz	����/6	8'li Hece �����
28a	��rf��'s-��n Fa��rem derdmendem ���-i p��yem Sen ol ba��a ����� sen meded-res Zel��lem b�-kesem b�-�����yem Sen ol ba��a ����� sen meded-res	Bu <i>Nazm��</i> -i fa���ri y��d eyle Dil-i v��r��nemi ��b��d eyle ��z��nem vu��latu��la ����d eyle Sen ol ba��a ����� sen meded-res	����/ 5	.--- / .--- / .--
28a-28b	��rf��'�-��n Ey ben��m r���-ı rev��num gel yeti�� N��r-ı ��asret ya��dı c��num gel yeti��	Zerre-i n��-��z��d��r <i>Nazm��</i> ��ulu�� ��t elin ��ems-i zam��num gel yeti��	����/6	--- / --- / --
28b	��rf��'�-���� Gel ma����m-ı 'ı���a p��y-ı c��n�� bu meyd��na ba�� Ke��ti-g��r-i m��siv��y�� mur���d ise��n merd��ne ba��	Bezm-i ehl-i ����le d����il olmak ise ma��lab��n�� Y��z���n�� <i>Nazm��</i> ayağ eyle yine rind��ne ba��	����/ 5	--- / --- / --- / --
28b	��rf��'�-���� Ma'rifet��r bu 'ib��detden bu ������t��den ��ar��z ��dem-i ma'n�� z��h��r��dur bu ������t��den ��ar��z	����n�� mebd��'��r me'���� m����kin��tu��n <i>Nazmiy��</i> Y�� ned��r bilsem sa'��detden �����vetden ��ar��z	����/ 5	--- / --- / --- / --
28b-29a	��rf��'�-���� Eyleme ����� bu d��ny�� ile ����lib i��til��t �����l olsa her mur�����n�� eyleme kesb-i ne����t Rab��t-ı ��alb itme siv��y��a olmaz andan inbis��t '����-ı Mevl�� ile eyle eyler ise��n irtib��t	R��z u ��eb tev����de me�����l ol mur������sa kem��l Mu��ma'��nne olsa nefis olur vi����l-i Z��'l-Cel��l Olmak isterse��n eger �����ib-ma����m u ehl-i ����l '����-ı Mevl�� ile eyle eyler ise��n irtib��t	����/ 4	--- / --- / --- / --

29a	Ḥarfu'z-Zâ' Ḥaḳîḳat-bîn olan cânlar ider vaşl-ı Hudâdan ḥaz Muḳallid olan a'mâ eylemez nûr-ı lîḳâdan ḥaz	Olur cevır u cefâ zevḳ u şafâ 'âşıklara yeksân O kim nâ-püḥtedür <i>Nazmî</i> ider ancak şafâdan ḥaz	ilâhî / 5	--- / --- / --- / ---
29a- 29b	Ḥarfu'l-'Ayn Dil olmaz iken ni'met-i 'uḳbâ ile ḳânî' Mümkün mi ola devlet-i dünyâ ile ḳânî'	Ben 'ışḳ u muḥabbetde idüp yine izhâr Ġayrılar olur bir ḳur[ı] da'vâ ile ḳânî'	ilâhî / 5	-- / -- / -- / --
29b	[Ḥarfu'l-Ġayn] Gerçi itdüm cümleten dünyâ vu 'uḳbâdan ferâġ Zerrece ammâ ki gelmez 'ışḳ-ı Mevlâdan ferâġ	Tâ ezel âġaşte-i 'ışḳ u muḥabbet-tıynetem <i>Nazmiyâ</i> ölsem de itmem ben bu da'vâdan ferâġ	ilâhî/6	--- / --- / --- / --
29b- 30a	[Ḥarfu'l-Fâ'] Hudâ bir bendesine itse eltâf İder ḳalbin anuñ âyîne-i şâf	Olupdur <i>Nazmi</i> rûḥ 'Anḳâ-yı 'irfân Göñüldür aña lâne bu cesed Ḳâf	ilâhî/6	--- / --- / --
30a- 30b	[Ḥarfu'l-Ḳâf] Bi-ḥamdillâh ki oldum maḥrem-i 'ışḳ Şeh-i 'âlemdürür dil-ḥurrem-i 'ışḳ	Kelâmundur ḥayât-ı câvidânî Bil ey <i>Nazmî</i> benüm 'İsî-dem-i 'ışḳ	ilâhî/10	--- / --- / --
30b	Dil cünûn-ı 'ışḳıla eylerse ger takrîr-i 'ışḳ Bend-i zencîr-i melâmet eyler anı mîr-i 'ışḳ	Her ne gelür şerḥ idersem sırr-ı 'ışḳı <i>Nazmiyâ</i> Ders-i metn-i 'ışḳdur mümkün degül tefsîr-i 'ışḳ	ilâhî/6	-- / -- / --- / --
30b	[Ḥarfu'l-Kâf] Yeter taḥşîl-i mâl ü câh u dünyâ Çalış tevḥîde ḳardaş egle nefsüñ Sivâ ile olur mı vaşl-ı Mevlâ Çalış tevḥîde ḳardaş egle nefsüñ	Derûn-ı dilden eyle <i>Nazmiyâ</i> âh Göñülde dâ'im olsun fikrûñ Allâh Hüviyyet sırrına cân ola âġâh Çalış tevḥîde ḳardaş egle nefsüñ	ilâhî/4	--- / --- / --
31a	[Ḥarfu'l-Lâm]	Maṭlab ise remz ü fenâ Maḳşûd ise sırr-ı beḳâ	ilâhî/ 4	-- / --

	Cennetde isterseñ maķâm Tevhîde gel tevhîde gel Dirseñ ola ķaruñ tamâm Tevhîde gel tevhîde gel	Gice vü gündüz <i>Nazmîyâ</i> Tevhîde gel tevhîde gel		
31a	Hevâ-yı zülf ile olsa gönül perîşan-hâl Ne ğam ki nâ'il-i pâ-bûs olur o ħûb-âmâl	Nîşân-ı 'âşık-ı şâdık budur bil ey <i>Nazmî</i> Vücûdın ide ħabîbi yolunda maĥv u ħayâl	ilâhî / 5	... / ... / ... / ..
31b	Ķo yaksun külli cismüm nâr-ı hicrân Gönül şabr eyle şabr eyle şabûr ol Olur elbette bir gün vaşl-ı cânân Gönül şabr eyle şabr eyle şabûr ol	Aña 'âşık dinür mi eyle inşâf Ki nâr-ı 'ışķa yanup olmaya şâf Bu <i>Nazmîveş</i> idüp tebdîl-i evşâf Gönül şabr eyle şabr eyle şabûr ol	ilâhî / 5	... / ... / ..
31b- 32a	Yine ol maĥbûb-ı 'âlem eyledi 'arz-ı cemâl Hiç dirîĝ itsün mi cânın 'âşık-ı şûrîde-hâl	Taĥt-ı bâde nokķa-i sırr-ı hüviyyet <i>Nazmîyâ</i> Mażĥâr-ı sırr-ı 'Alî olan dil ehl-i kemâl	ilâhî / 5	... / ... / ... / ..
32a	N'ola zâhid dirse olmaz 'âşık feyz u vişâl Ṭa'n olmaz aña zîrâ bulmamışdur ol kemâl	Âteşden âb olur nûrundan olur tâbdâr <i>Nazmîyâ</i> görsen ne gevherdür dil-i erbâb-ı ħâl	ilâhî / 5	... / ... / ... / ..
32a	'İbret ile nâzır ol eşyâya ol ehl-i mişâl Ĝaflet ile ķalma ey dil olagör şâĥib-kemâl	<i>Nazmîyâ</i> 'izzet dilerseñ bende ol 'âşıklara Ĥâk-i pâyi ehl-i 'ışķ olmaķdadur ancak kemâl	ilâhî / 6	... / ... / ... / ..
32a- 32b	Görinür gözime cemâl-i vişâl Maṭlabumdur benüm vişâl-i vişâl	Teşne-i hicri eyledi sîr-âb <i>Nazmî</i> ser-çeşme-i zülâl-i vişâl	ilâhî / 6	... / ... / ..
32b- 33a	Añla sırr-ı vaĥdeti 'îrfâna gel Maĥv u işbâtı geçüp vicdâna gel	<i>Men</i> 'aref sırrını idrâk eyleyüp Cânlar içre <i>Nazmîyâ</i> cânâna gel	ilâhî / 16	... / ... / ..
33a	Gördüm seni ey ferd-i bî-ĉün Aĝyâra niĉün olayım mâ'il	'İşk meyinden iç baş u cândan ĝiĉ Varlığın it ĥiĉ <i>Nazmî</i> ol vâşil	ilâhî / 6	10'lu Hece Ölĉüsü

33b	Haķîrem faķîrem rezîlem zelîl ⁷ İlâhî ‘azîz it ğanî it celîl	Olur ise ‘avn-i Ĥudâ <i>Nazmiyâ</i> Olurum kemâlât ile bî-‘adîl	İlâhî/6	--- / --- / --- / -
33b	Ĥalvetdürür dükkân-ı Haķ tâlîb iseñ dükkâna gel Dürr ü cevâhir ma‘deni Ĥalvetdürür bu kâna gel	‘Uşşâķa ĥalvetde Ĥudâ eyler tecellî-i vişâl İnan sözine <i>Nazmî</i> ñ inkârı ķo ĩmâna gel	İlâhî/6	--- / --- / --- / ---
33b- 34a	[Ĥarfu’l-Mîm] Gel ey ‘ışķ-ı kerâmet-baĥş-ı âdem Vücûdum şehrine gel ĥayr-ı mu‘dim	Ne bilsün ĥâl-i ehl-i ‘ışķı <i>Nazmî</i> O kim ‘aķl ile ola şâd u ĥurrem	İlâhî/6	--- / --- / ---
34a- 34b	Derd-i ‘ışķıla cân u ğöñölden Gelüñ ‘âşıkla devrân idelüm Zevķ-i şevķiyle cümle bir dilden Gelüñ ‘âşıkla devrân idelüm	Ķol ķola virüp devr itsün ‘uşşâķ Ĥüy u ĥâyile hep dolsun âfâķ Ey Haķķa olan <i>Nazmî</i> veş müstâķ Gelüñ ‘âşıkla devrân idelüm	İlâhî/5	10’lu Hece Ölçüsü
34b	Ķün aşlı bu eşyânuñ bir nokķa imiş bildüm Ol nokķaya bu ‘âlem bir nüşa imiş bildüm	Dünyâda vü ‘uķbâda ĥâkim olan âdemdür Ey <i>Nazmî</i> dem-â-dem nâ-ġufte imiş bildüm	İlâhî/6	--- / --- / --- / ---
34b- 35a	Ey benüm mübtelâ olan ğöñlüm Cümle ķârı ĥaķa olan ğöñlüm	Zaĥm-ı fırķatde olsa âzâde <i>Nazmiyâ</i> mübtelâ olan ğöñlüm	İlâhî/10	--- / --- / ---
35a	Şikâyet-i nefis elinden dâd-ĥvâhem Rabbüm Allâhum Ĥalâş eyle o zâlimden İlâhüm Rabbüm Allâhum Mu‘înüm hem zâhîrüm hem penâhüm Rabbüm Allâhum Efendüm dest-ġîrüm pâdişâhum Rabbüm Allâhum	Bu <i>Nazmî</i> bendeñi dâ’im cemâle mazhar it yâ Rabb Ledünnî ‘ilmine vîrâne ğöñlin maşdar it yâ Rabb Hemişe feyz-i aķdesle derûnun enver it yâ Rabb Efendüm dest-ġîrüm pâdişâhum Rabbüm Allâhum	İlâhî/4	--- / --- / --- / ---
35a- 35b	Derd-i ġam-ı hicriñle dîvâne miyüm bilmem Ma‘cûn-ı vişâliñle uşlana miyüm bilmem	Maĥbûb-ı ĥaķîķatden ĥiķbir ĥaberüm yokdur <i>Nazmî</i> gibi ben daĥı bigâne miyüm bilmem	İlâhî/7	--- / --- / --- / ---

⁷ Metinde “zelîlem” şeklindedir.

35b	Evvel yandım kül oldum sonra bir aq gül oldum Dostum görür mi beni bir türfe bülbül oldum	Bu sözi aňlamağa ma'nâsın taňlamağa Âdem gerekdür her har şanmasun düldül oldum	ilâhî/6	14'lü Hece Ölçüsü
35b- 36a	Ĥabbezâ Ĥallâk-ı 'âlem Kâdir-i ĥikmet-şiyem Ĥüşe-çîn-i ĥırmen-i iĥsâbı 'âlem dem-be-dem	Dost cemâinden bulur <i>Nazmî</i> tesellî 'âşıkân Ĥağdan özge anlara zîrâ ki olmışdur 'adem	ilâhî/9	--- / --- / --- / --
36a	Ne füsün itmiş o çeşm-i fitne-perdâz-ı ümem Eylemiş zencîr-i 'ışkı bend-i dünyâ-yı be-hem	Tâ-be-key ĥırmân-ı nağd-i cezbe <i>Nazmî</i> ġalibâ Ĥalmamış bu ĥubbe-i mînâda bir şâhib-kerem	ilâhî/6	--- / --- / --- / --
36b	[Ĥarfü'n-Nûn] Ey sıfâtın zâtına mir'ât-ı tâbân eyleyen Ey cemâlin ħalb-i 'ârifden nümâyân eyleyen	<i>Nazmî</i> -i üftâdeye göster vişâliñ yolların Ey nice demler anı hicrâna şâyân eyleyen	ilâhî/6	--- / --- / --- / --
36b	Ĥâlîk u Ma'bûdumuz Allâhu Rabbü'l-'âlemîn Hem Nebîmizdür Muĥammed iftiĥârü'l-mürselîn	Şeyĥi anuñ Şemsidür pîrüm 'azîzum <i>Nazmiyâ</i> Ĥazret-i Nürî vü Sivâsî vü Şemsidür hemîn	ilâhî/8	--- / --- / --- / --
37a	Kendü zâtın bilmeyen bilsün mi Yezdân n'idüġin Nuţkını fehm itmeyen aňlar mı Ĥur'ân n'idüġin	Ben hele bildüm ki <i>Nazmî</i> kâmil insân olmadum Kendün âdem aňlar ammâ bilmeyen cân n'idüġin	ilâhî/10	--- / --- / --- / --
37a- 37b	Fiġân-ı 'âşık-ı sermest-i ĥamr miĥnet-i cânân 'Acebdür saña ma'zûr olmamağ ey zâhid-i nâdan	Beden 'ilmi olur bâr-âġin yâ ħabre dekdür hem Olur cân 'ilmi <i>Nazmî</i> Yâr-ı Ģaruñ derdiñe dermân	ilâhî/9	 / --- / --- / ---
37b	Gel ey 'ârif ĥaberdâr ol bütün cümle-i eşyâdan Göresin tâ ki her şeyde zuhûrî nûr-ı Mevlâdan	Çalış sırr-ı vişâli aňla ey <i>Nazmî</i> budur maĥsûd Ne ĥâşıl yoĥsa ħîl ü ħâl ile bir ħurî ġavġâdan	ilâhî/7	 / --- / --- / ---
37b- 38a	Ey göñül ĥavf u ĥayâ ile ulu Allâhdan Bî-edeb olan olur merdûd ol dergâhdan	Cezbe-i nûrundan iden bir lem'a <i>Nazmî</i> iĥtibâs Hep geġer dünyâ vü 'uħbâ ġaraż u mâl u câhdan	ilâhî/5	--- / --- / --- / --
38a	Gülşen-i tevĥîdi eylersen mekân Vird-i 'irfânı bulursuñ râyegân Her seĥer bülbül gibi eyle fiġân Zevħ-i vaşl ile olasın şâdumân	Şu gibi yüzüñ yere sür <i>Nazmiyâ</i> Taşlar ile sineñi dög dâ'imâ İrişüp 'ummâna ġavvâş ol dilâ Dürr-i tevĥîdi bulasın bî-gümân	ilâhî/5	--- / --- / --

38b	Göñül saña vefâsı olmayan dünyâyı n'eylersin Bütün dünyâyâ mâlik olsañ âhîr fânî n'eylersin	İzâle olsa çeşm-i cāndan derd-i sübûl <i>Nazmî</i> Gördüñ nûr-ı vech-i Hâzret-i Sübhānı n'eylersin	İlâhî / 5	.--- / .--- / .--- / .---
38b- 39a	Benümle olmaduñ gurbetde hem-râh Göñül feryâd eliñden dâd eliñden Dirîğâ itmedüñ e's-seyrü billâh Göñül feryâd eliñden dâd eliñden	Aña kim ola Mevlâdan 'inâyet Görür her işde <i>Nazmî</i> nice hîkmet Rıza virüp kazâya oldı râhat Göñül feryâd eliñden dâd eliñden	İlâhî / 5	.--- / .--- / .--
39a	Muhabbet bezmidü[r] [meyd]ānumuz mestāneler gelsün Bu şem'-i miḥnet-âbâda yanan pervâne[ler] gelsün	Çapuñdan <i>Nazmî</i> -i üftādeyi men' itme sulṭānum Hemişe ḥāk-i pāye yüz süre bîgāne[ler] gelsün	İlâhî / 5	.--- / .--- / .--- / .--
39a- 39b	Müzeyyen oldı bostān u gülîstān Nihāl-i gülde bûlbûl şād ü ḥandān Fırākıñla benüm nālān ü giryān Meded senden İlâhî luṭf u iḥsān	Bu <i>Nazmî</i> kuluñı ırgür kemāle Fırākıñ ile dönmişdür ḥayāle Ulaşdur kaçresin baḥr-i vişāle Meded senden İlâhî luṭf u iḥsān	İlâhî / 6	.--- / .--- / .--
39b- 40a	[Ḥarfu'-l-Vāv] Herkese zāhir degül esrār-ı hû Yohsa 'ālem ṭoṭtolu envār-ı hû	Bekle bâb-ı zıkri ey <i>Nazmî</i> müdām Görine cān gözine dîdār-ı hû	İlâhî / 12	--- / --- / --
40a	İç şarâb-ı 'ışkı ol mestāne-i şahbā-yı hû Giy melāmet ḥırkasın ol 'āşık-ı rüsvā-yı hû	Sa'y idüp esrār-ı hüya vâşıl ol ey <i>Nazmî</i> kim Pâdişâh-ı 'ālem-i ma'nî olur dānā-yı hû	İlâhî / 5	--- / --- / --- / --
40a- 40b	[Ḥarfu'l-Hâ'] Ey Kerîm u Raḥîm olan Allāh Ben gedāsını eyleyen āgāh	<i>Nazmî</i> kuluñ vişāle ayruḳ ise Ola ḥālî ḥarâb ü kārî tebāh	İlâhî / 6	-- / -- / --
40b	Ḥudāya lâyıḳ işüm yok şefā'at yâ Resûlallāh Reh-i Hâḳda kuşûrum çok şefā'at yâ Resûlallāh	Kuluñ <i>Nazmî</i> yi itme dūr çapuñdan eyleme mehcür Günāhın ide Hâḳ maḡfûr şefā'at yâ Resûlallāh	İlâhî / 5	.--- / .--- / .--- / .---

40b	Mu'în ü nâşırumsun sen benümsün ey naşîr Allâh Düşüp kaldum ayakda ben meded ey dest-gîr Allâh	Yine bu <i>Nazmî</i> -i günâhkâra senden olur çâre Reh-i vaşlıñda âvâre düşüpdür ol fakîr Allâh	İlâhî/6	.--- / .--- / .--- / .---
41a	‘Înâyet eyle ıslâh eyle hâli Kerem eyle meded sulţânüm Allâh Hidâyet eyle aç bâb-ı vişâli Kerem eyle meded sulţânüm Allâh	Bu <i>Nazmî</i> ye açup kapu özünden Sivâ nakşumı mahv it cân gözünden İdüp ref-i hucüb vahdet yüzünden Kerem eyle meded sulţânüm Allâh	İlâhî/4	.--- / .--- / .--
41a- 41b	Ğamu halkuñ Ğudâvendi Kerem eyle kerîm Allâh Bu muhtâc kula efendi Kerem eyle Kerîm Allâh	Bu <i>Nazmî</i> ye ‘inâyet kıl Reh-i ‘ışka hidâyet kıl Kelîm-i Ğûr vuşlat kıl Kerem eyle Kerîm Allâh	İlâhî/6	.--- / .---
41b- 42a	Eyle hidâyet ey Ğudâ Ben düşmişe ben şaşmışa Ğâhir ola râh-ı Ğudâ Ben düşmişe ben şaşmışa	<i>Nazmî</i> kuluñ yâ Rabbenâ Senden ider dâ’im recâ Olsun hidâyet reh-nümâ Ben düşmişe ben şaşmışa	İlâhî/5	-- / --
42a	Cemî’-i işlerüm cürm ü Ğaţâdur Derûnî tevbeler estağfirullâh Senüñ müzniblere kârûñ ‘aţâdur Derûnî tevbeler estağfirullâh	Bu <i>Nazmî</i> ye İlâhî eyle ihsân Dilinde zıkr u fikrûñ eyle mihmân Görinsün çeşm-i cânâ rûy-ı cânân Derûnî tevbeler estağfirullâh	İlâhî/5	.--- / .--- / .--
42a- 42b	Ol dilber-i mükâbere urdı dilüme yâre Ğıldı beni âvâre n’itsem buña bir çâre	Vaşlından olup mehcür elţâfdan oldum dūr Ey <i>Nazmî</i> -i dil-rencūr nedür buña bir çâre	İlâhî/5	-- / .--- / -- / .---
42b	Tecellî-i Cemâl eyledi Allâh Lehû Ğamdün keşîru’ş-şükri lillâh Bizi şâhib-kemâl eyledi Allâh Lehu Ğamdün keşîru’ş-şükri lillâh	İdüp hemrâh-ı ihsâbı ‘ibâda Delîl oldı reh-i sıdık u sedâda İrişdürdi bu <i>Nazmî</i> yi murâda Lehu Ğamdün keşîru’ş-şükri lillâh	İlâhî/5	.--- / .--- / .--

43a	Me'âd u mebd'e'üm sensin Keremler eyle yâ Allâh Melâz u melce'üm sensin Keremler eyle yâ Allâh	Bu <i>Nazmî</i> çâresiz kaldı Kemâl-i 'acziñi bildi Çapuña yalvarıgeldi Keremler eyle yâ Allâh	ilâhî / 5	... / ...
43a- 43b	[Harfu'l-Yâ'] Senüñ derdiñ baña 'ayn-ı devâdur Kerem senden meded senden ilâhî Ne itseñ baña sen maḥz-ı 'atâdur Kerem senden meded senden ilâhî	Cemî'-i fi'le fâ'il çün Hudâdur Bu sırrı fehmi iden ehl-i fenâdur Saña lâzım olan <i>Nazmî</i> rızâdur Kerem senden meded senden ilâhî	ilâhî / 4	... / ... / ...
43b	'İşkuñ қо yaqsun cānumı tā kim bulam cānānumı Derd ehli görsünler benüm cān u dil-i sūzānumı	Ṭoldurdı āhum 'ālemi bezdürdi nālem ādemi Diñlemez ol maḥbūb-ı cān <i>Nazmî</i> benüm efgānumı	ilâhî / 7	... / ... / ... / ...
43b- 44a	Gülzār-ı vaşlı rûz-ı şeb Cevlān ider dil bülbüli Gül den қоқı ⁸ almış 'aceb Devrān ider dil bülbüli	Şevk ile ey <i>Nazmî</i> eger Başmaz ise ayağı yer Vuşlat gül in şām u seḥer Vicdān ider cān bülbüli	ilâhî / 5	... / ...
44a- 44b	'Āşıkuñ cān içinde cānānı Sırrınuñ sırrı dīni imānı Meded ey nūr-ı çeşm-i insānī Baña göster kemāhī eşyāyı	Dil-i virānesin idüp ābād <i>Nazmî</i> yi luṭfa eyledüñ mu'tād Yâ ilâhî bi-ḥaqqın cümle 'ibād Baña göster kemāhī eşyāyı	ilâhî / 6	... / ... / ...
44b- 45a	Bir Leylā gördi bu gözüm İns ü melek dīvānesi Bir cāna düşürdüm özüm Her cānuñ ol cānānesi	Oldı 'ināyet <i>Nazmî</i> yā İrişdi cezbe-i Hudā Bir dosta oldum āşınā 'Ālem kamu bigānesi	ilâhî / 6	... / ...

⁸ Metinde “koqı mı” şeklindedir.

45a	‘İşk şahbâ-yı haķîkatdür gönül peymânesi Şevk bir keyf-i ilâhîdür menem mestânesi	Pâdişâh ruķı h’âb-âlûd-ı râhat itmege Güft [ü] güy-ı ‘ışkdur <i>Nazmî</i> dilüñ efsânesi	İlâhî/5	--- / --- / --- / --
45a- 45b	Bulam dirseñ eger ‘âşık kemâli Çalış tevhide taḥşîl eyle ḥâlî	Gönülde olmasun ey <i>Nazmî</i> aġyâr Ne dil kim ola ḥâlî oldı mâlî	İlâhî/6	--- / --- / --
45b	Kim ki feyz-i Ḥaķķuñ olmaķ isteye peymânesi Baña gelsün kim benüm ol bâdenüñ meyḥânesi	Çünki ey <i>Nazmî</i> olur gencîneler vîrânede Genc-i zât-ı Ḥaķķuñ oldı bu gönül vîrânesi	İlâhî/5	--- / --- / --- / --
45b- 46a	Cehl ü ġaflet bu baṭâlet nefsi nâdânîndadır ‘İlm ü ḥikmet zevk-i ṭâkat şevk-i Ḥaķķ cânındadır	Pâdişâh-ı kişver-i ma’nâ olursan <i>Nazmiyâ</i> Hep melekler ins ü cîn ḥidmetde dîvânîndadır	İlâhî/10	--- / --- / --- / --
46a- 46b	Bu kâr-ḥâne-i ḥikmet kurulmuş kudret ile Ḳamuya kâr u kuvvet virilmiş ḥikmet ile	Senüñ ‘ışkıñ hevâsı bu <i>Nazmiyi</i> iden mest Gez[er] dîvâne gibi çağırur lezzet ile	İlâhî/14	--- / -- / --- / --
46b	Ḳalbi beytullâh olmaz cümleden pâk itmeyen Âdem-i ma’nâ olur mı kendin idrâk itmeyen	Cennet-i kurb-ı Ḥudâya dâḥil olmaz <i>Nazmiyâ</i> Bu’d u hırmân düzaḥından ḥaşyet ü bâk itmeyen	İlâhî/6	--- / --- / --- / --